

הכינוס הארצי הרביעי לידיית הארץ

"ארץ כנרות"

(טבריה, חול המועד טוכות תש"ח)

מנוג שנעשה כמעט מסורת הוא הכינוס השנתי לידיית הארץ של החברה העברית לחקר ארץ ישראל ועתיקותיה בידי חול המועד סוכות. לאחר שמשיבות המצט מגעו את החברה מלכנת כינוס מלא בחול המועד סוכות תש"ז והיא הסתפקה בעצרת-עיןן של יום אחד בעין-חרוד לכבוד חצי היובל של יישובי הגוש נחכנס בחול המועד סוכות חז"ח הכינוס הרביעי המלא בטבריה. הפעם העמד הכינוס בטימן "ארץ כנרות", ככלומר הארץ חבל הארץ שבכובית ים כנרת והמרכו העברי של טבריה מהונתו הגיאוגראפית וההיסטוריה.

הכינוס, שבו השתתפו 250 איש ומעלה מאנשי משקי הסביבה ואורחים מכל רחבי הארץ נפתח ביום ג', ט' בתשרי תש"ח (30.9.1947), בשעה 5acha'z. באולם קולנוע א'ביב', במבנה מתחפם, קרואים ובאי-כחו מוסדות מנכדי המקום והסביבה. פתח את הכינוס יו"ר החברה העברית לחקר ארץ ישראל ועתיקותיה המנדט זלמן ליפשיץ ומסר את דשות הדיבור לפروف' נחום סלוז'ק, זkan החופרים העברים בארץ ישראל ומהנה חפרותיה הראשונות של החברה ליד חמת-טירה שדיבר על הפעולה המוצלחת שנעשתה במשך שני ימי עונות בשנת תרפ"א ושבחותאותיה נתגללה בתי-הכנת הקדמון הנודע בשם כני-טה דחמתה וכן דוגמאות מאייפות של האמנות היהודית. המרצה סיים את דבריו בקדראה לכל חובבי המדעת והמסורים למשאות נשנו להיות בעוזורי העוזים מלאכת המדע ויתנו את ידם להגדיל את פעולות החקירה ולהأدירה.

לאחר דברי ברכה שהשミニום היה: משה וייס, יו"ר ועד הקהילה בטבריה, מהנדס ג. לנדרו בשם ראש העירייה, דיר. מ. בוכמן, יו"ר סניף החברה בטבריה, פروف' א. ל. סוקניק בשם האוניברסיטה העברית, מר משה גורדון בשם "אוסט ביאליק", מר. מ. אביזינה בשם מנהל מחלקה העתיקות של המשלה ומר. י. ברטלבסקי בשם המרכז לתרבות של ההסתדרות הכללית של העובדים ולאחר שהוקראו מכתבי-ברכה וטלגרמות ממוסדות ואישים שונים בארץ הרצה מר שמואל ייבין את הרצאת הפתיחה: "ארץ כנרות". המרצה עמד על כך שרITUDE העמקים מן עמק עין, לאורך מרוציו של ירדון שבסה אחד אשתי התיישבות החקלאית הראשונית בארץ ישראל. החלקים הבודדים של הרזועה שנחקרו מראים כי לכל הפחות בשלוש שבין הירדן, הרmono וים כנרת הייתה קיימת שרשרא צפופה של יישובי קבע בתקופה הכלכליתית ובמידה מרובה בשלבייה הראשוניים של תקופת הברונזה הקדומה. ע"פ שרבים מלאה חרבו בסוף תקופת הברונזה הקדומה המשיכו נקודות מפתח רבות לתהkim גם לאחר מכן, אם בגל מזבן האסטרטגי או בגל השיכובון כנקודות צומת בתחבורה בין לאומיות זו. במאה ה-15 לפניה ספהגן אנו מוצאים בראשית תחותימות ה' רמזו לקיום יהודה מדיניתמן ליש בפסון ועד פחל ואדי פג'אס בדורם, וזהי כנראה ארץ כנרות. בתקופה יותר מאוחרת כלל רוכבו של השטח הזה בארץ נפתלי. נראה הדבר כי עם הקיבוש האשורי גונח המקום הזה ושוב אין אנו שומעים עליו דבר עד חihilת התקופה ההלניסטית.

המושב הראשון נגע בשעה 7 בקרוב.

במושב השני שנחכנס בו בערב בשעה 8.30, באולם בית הספר העממי בקדריית שמואל הרזו י"ר דוד קלנקר על הנושא ים כנרת וחופיו" ו"דר משה שטקליס על היישובים הפריה-истוריים בסביבת הכנרת. המרצה הראשון התעכט על המבנה הגיאוגראפי, הטופוגראפי והגיאולוגי של האזור. הכרת היא הכנינות בין שלוש ימות שק' הירדן המתקיימות בו הודות למצבו הטופוגראפי במיוחד: שק' סגור ועמוק מפני הים. התפתחותו הגיאולוגית של שק' הירדן טרם נגמרה כפי שמיידות

רעדות האדמה והמעינות החמים. המידרה הראשונה של עומק הכנרת נушחה לפני מאה שנה, בשנת 1847 על ידי מולני (Molyneux), ולפי מפת העמקים החדשיה ביותר מגע עומקה ל-49 מטר, לכמורה משטר רוחות סדר, ביחס קבוע ומונחת בה רוח מערבית מהים התייכן בשעות אלה¹². שמיינע לפעמים לעצמת טורה. בחודשי המעבר הולכות ונושנות כאן התקבוקיות עננים המביאות לשפטונות מזיקים. הכראת הסביבה החילה עם מפעל ההתיישבות הציונית והשיגנו בשלה זה מראים את הדור לפיתוח ארץ כנרות והבראה.

דר' מ. שטקליס קבע כי סביבת הכנרת המצטינגית באקלימה החם ובשפע מים משלqua אלה את האדם הקדמון. המערות הרבות אשר במדרון הרים שימושו לו מחסה מפני השמש הלוהת וגשמי הזעם. הדיג והציד סייפו את מזונו. החופים העתיקים של הירמו, הירדן וים כנרת מכילים שרידים של תרבות האבן הקדומה (פליאוליתיקון תחתון) שאין דוגמה בכל ארץ-ישראל. עצמות של המרצה התעכבר על המצאות הרבות שנחשפו במקומות שונים כגון אבן-חצר, להבי-צור, חיוט שאפסו מן הארץ עצמות גולגולת אדם הידועה בעולם המדע בשם "הגולגולת הגלילית". אין שיכת לנوع חדש בלתי ידוע עד כה קרוב יותר לאדם הנגן (*Homo Sapiens*) אשר אותו ניתן קות בשם האדם הקדמון הארץ-ישראלי (*Palaeoanthropus Palaestinus*), כמו כן נתגלו יישובים מהתקופה הניאוליתית, כלכלית ותקופת הברונזה הקדומה.

המושב נגע בשעה 10 בקרוב.

ביום הרביעי, י"ז חשוון תש"ח (1.10.1947), בשעה 7 בבוקר יצאו המשתתפים בשירה של 6 אוטובוסים לסיוור בטביכות מדרום. המטיילים נסעו בתהילה לחמת-גדר ושם ביקרו בשני החלים שבמוקם ובכמה מן החבורות העומדות על פני הקרקע. דברי הסבר על בית-הכנסת העתיק שנחש בחמת-גדר אמר במקום החפירות פרופ' א. ל. סוקניק, שערך את החפירה. אחדריו דיבר פרופ' מ. שובה על ערכו ומעט מחולותיו של המקום בימי קדם ומר קדיש (תל-אביב) שיפר זכרונות מיימי הכנסת הסביבה לגובה של ארץ-ישראל בשלה המנדט. שם נסעו המטיילים אל קיבוץ שער הגולן שבו נחכדו במקאות קריט ופירוט וסירו בתערוכת העתיקות הפרה-היסטוריה שנתגלו בסביבה הקדומה, תערוכה שטודרה במיוחד לכבוד הכנס בידי חוג מחברי המקום המתעניינים בידעת הארץ בהדרכתו של דר' מ. שטקליס. מסדרי התערוכה גם הסבירו לקהל את מהותם של המוצגים לרואו. שער הגולן נסעה השירה לדבניה א. שם ביקרו המטיילים בבה גורדון ושם הסבירות על אוסף הפרפרים במקומות מפי מנהל הבית ח' י. פלמוגן. לאחר זאת סיירו בתהילה ביתייה, תחילה בכית הספר החקלאי ע"ש רופין שנבנה חלקה הדרומי של התל. גם שם נחכטו בפירוט ובמകומות קריט ושמו של דברי הסבר על המוסד מפי הח' ב' י' ישראלי. אחר זאת ערכו ביקור בחפירות שבחלקו הצפוני של התל, בשדרי המרץ הירומי והבנייה הגדולה מתקופת הברונזה הקדומה. ה"ה. מ. אב-יונה ודר' מ. שטקליס סיירו למטיילים על פרשת החפירות וביארו את מהותם וחשיבותם של הבניינים שנחשפו.

אחר-הצהרים נערך טיול בחפירות חמת-טבריה, מקום שהרצה פרופ' נחום סלוזן על חפירותיו מטעם החברה בשנת 1920; בcker ד' מאיר בעל הנס בהדרכת מר י. ימיני, מפעלי נסן החברה בטבריה ובחייב טבריה. שם הרצה דר' מ. בוכמן, י"ר סניף החברה בטבריה, על תולדות חמי טבריה בתקופות הקדומות.

המושב השלישי של הכנס נפתח בו ביום בשעה 6.30acha"z וכבו הרזו ה"ה. מ. אב-יונה ומהנדס ג. לנDAO. מר. מ. אב-יונה סקר את יסוד טבריה במוגרת פועלות יסוד ערימות חרסות בתקופה ההלניסטית והרומאית בכלל ומדיניות בית הירודס במיוחד. ביסוד טבריה עשה היוצרים אנטיפס מעשה נועז. הוא יסד פוליס, עיר בנותה יונ, הראשונה בתחום היהודי בארץ. מקום העיירה החדשה נקבע בין מגדל וארבבל, מרכז הנקנים, ובין פילוחת (בית-יריח) החרבה, בקרבת מעיינות חמימים. לטבריה הוקצת חחום בשטח "העמק" (משנה שביעית ט', ב') שם היו אחוזות בית הירוד.

האובלוסיה כללה עשרים שנמשכו למשך עצי הכרזות טבריה לבירת הגליל, ויסוד בנק ממלכתי בה, העניק היروس אנטיפס נחלות, ואף תושבים מבין נתיניו אשר אותו השיב בכוחו. העיר הייתה לראשונה עיר פרוזות (לדעת המרצה) ובוצרה רק בידי המרד. ניתנה לה אוטונומיה רחבה, ובזה היה הראש עיר נבחר ועוד שרה טובי העיר ומועצה בת 600 חברים. לעיר היה האח'ך מנין של זוכות טבעיות. פקידי המלך הגיעו על העיר וביחור על כלכלתה. ביחס לתאריך הקב' המרצה כי בתוך המסגרת הבטוחה של השנים 17–22 לסה'ין יש סיבות מסוימות להעדר את השנה 18: כמו בשאר הערים של בית היروس לחונכת העיר החדש נבחרה שנה יובל לקיסר השילט, שנת 60 לחיי טיבריאוס וسنة 20 לשלטונו (14 שנים ביחס עם אוגוסטוס ו-6 שנים של שלטונו עצמי).

מהנדס ג. לנדו הרצה על מקומה של טבריה העתיקה. העיר טבריה העתיקה שאומה רואים היו מוקפת חומה, היא העיר מימי הבניינים שנודה ע"י טנקרד בשנת 1100. העיר הרומיות נמצאת בין היום ובין חמי טבריה. את חומתה ראה בראשונה שומכר, אשר מדד ותאר אותה לפני 60 שנה. קו היקפה נמדד 2,5 ק"מ ביבשה ו-1,5 ק"מ לאורך שפת הים. שטח העיר כ-800 דונם. העיר מיושבת היה על שפת הים. במערבה, על שיא ההר, 150 מטר מעל לפניו ים כנרת הארמן והמצד. שער העיר בדורות נתקלה בשנת 1941 והוא דומה לשער סבטייה. הספקת המים באה מרחק 15 ק"מ מואדי פג'אס. דרומה מעיר טבריה הרומיות שכנה העיר חמת שומטה הדרומיות נראית בדורות. בתחום השטח הזה נמצאים היום חמי טבריה ומקום חפירותו של פרופ' סלושץ. הבניינים הצעוניים ביותר של חמת נמצאים ע"י החומה הדרומית של טבריה, דבר שמצויר לנו את יוכחו התלמודי על תחום השבט. – היה אין סכורים כי קביעת החכמים "רकת זו טבריה", מודיעת היא, מפני שמדובר שהמקום הקרים ביותר המכיל שידושים מתוקפת הברונזה הוא ח'בת קוניתה בחזי הדרך למגדל. הוואיל ושרידים מתוקפת הברונזה גם בכית הקברות המשולמי בשטח טבריה הרומאית, אין דבר שימנע אותנו מלזהות את רמת העתיקה. עם השטח הזה הדבר עודנו טען חקירה נספח מודיעת במקומם, וכמו כן בעית המערות בהר ורוניקה (הר המבצר בשטח העיר הרומאית) שבתוכו ישנה רשת מערות המכילות שרידים מן התקופה הכלכלית ועד התקופות הביזנטית והערבית.

המושב נגע בשעה 7.45 בערב.

במושב הרביעי שנפתח בו בעבר בשעה 9 הרצeo פרופ' א. ל. סוקגניק על בתיה-הכנסת העתיקים בסביבות טבריה ופרופ' מ. שובה על הנושא "מה אנו למדים מן כתובות העתיקות על טבריה"?

המרצה הרמן סקר בקצרה את שרידי בתיה-הכנסת בחמת-טבריה, ארבל, כפרנחים, כוריון, אדר-בקה, רפיד, ח'רבתangan, אום אל-קנאטיר, גוה וחתה-גדר. המרצה העיר שבסביבה זו היו בודאי בתיה-הכנסת מתוקפות קדומות יותר. אולם הוואיל ובנינים אלה לא נבדלו מהבניינים הרגילים באותה תקופה, اي אפשר כעת להבחין ביןיהם ובין בניינים שימושו בתים מגוריים. רק אוטם בתיה-הכנסת שנבנו בצורתי בסיליקי, החל מסוף המאה השנייה אחר ספה"ב אפשר לעמוד על אופים המוחיד. צורת הבסיליקי ומצב הבניין המראה את הכיוון לירושלים הם העדים הבמנים ביותר מה בניינים האלה. אף על פי שעולי הרגל היהודים ביום הבניינים כבר מזכירים את השידדים הללו בכתבי מסעותיהם הנה רק מאמצע המאה שעברה הحلة חקירתם המדעית. המרצה העיר על כמה תיקונים חשובים שיש להכנים במסקנות שהגיעו אליהן החוקרם השווים שחקרו את השידדים הללו. יש להביא בחשבון בחקרת השידדים את הידיעות שישנן אודות בתיה-הכנסת בספרות תלמודית הענפה.

פרופ' מ. שובה סייר בהרצאתו כי מצא במשך השנים האחרונות בשטח העיר טבריה שבע כתובות חדשות, 3 עבריות-ארמניות ו-4 יווניות, כלן יהודיות. בסך הכל יש 18, מהן 12 יהודיות בודדות. כתובות חדשות מגלוות לנו כי הייתה קיימת בטבריה קהילת יהודית אנטוכית,

שאגה נוכרת בין שמות 13 בתיהכנת, שהיו קיימים — לודות החלמוד — בטבריה הדרומית, קהילה שנייה, קהילת יהודי אלכסנדריה גם היא לא הייתה ידועה עד כה. בסעם הראשונה נמצאה בכתובת יהודית התואר ראש מועצת הוקנים "ג'רוטיארכיס". בכתב אבות הכתינה יש ידיעות על מערות קברים בסביבת טבריה. מן המקורות היהודיים, עיקר התלמיד הירושלמי, מן הכתובות ומן הספרות הנוצרית אפשר להסיק, כי ביתהכנות היהודי הגדל בתקופה התלמודית זהה בזפון העיר, לאורך הכביש צפונה הסמוך לו. עד לתקופת קונסטנטינוס לא ניתן לשום נוצרי אפשרות להתיישב בטבריה. כל כוח הגליל מתגלה בזה שלא ניתן לנצרות לחזור אל חוץ ממשך זמן רב, שעה שכבר כבשה הנצרות חלק מדרום הארץ.

המושב גנעל בשעה 11 בקרירוב.

ביום החמישי, י"ח בתשרי תש"ח (2.10.1947) יצא המשתתפים לטויל שלישי במוגרת היכנות בשירה של 6 אוטובוסים בכביש העולה מטבריה לאש-פינה. בק"מ ה-13 בקרירוב עמדו האוטובוסים והמטוסים הלו כרגל אל ח'רבת כרוה היא כורזין העתיקה וסיררו בחרכות בית-הכנת שבמקומם. דברי הסבר אמרו במקום פروف' א. ל. סוקנייק ופרום' מ. שובה, מוחווים לכביש נסעו המטילים אל נקודת ההתיישבות החדשה עמידן מול חאן גיב' יוסוף, בה דרא את עכודת הבשתה הקרקע והיעור הנעשות באדמה הוא ושמו דברי הסבר מרד' יוסוף וויאן, מנהל מחלקת הקרקעות והיעור של הקרן הקימת לישראל. בחזרתם ביקרו המטילים בח'רבת מיניה (ארמון מתקופת בית אומיה) ובכנסיה העתיקה של טבעה, ובשניהם הסביר מר' מ. אבני יונגה את מהותם של הבניינים שנחשפו בחפירות. משם עשו המטילים את דרכם להלאה לנפר נחום וסיררו בחרכות בית-הכנת המפואר, שעלה מהותו וסגנו רצחה במקום פרום' א. ל. סוקנייק. מכפר נחום חזרו המטילים לטבריה בסירות מנוע של קיבוץ עין-גב, לאחר שטו על פני הים אל סביבות בטיחת.

המושב החמישי נפתח בו ביום בשעה 5.30 אחר הצהרים. ד"ר ח. ג. הירשברג הרצה על הנושא "פרשה סתומה בחולדות טבריה", לאם קורות היהודים בטבריה במאה השנים לפני הכיבוש הערבי. הידיעות המועטות שהגיעו אלינו לא נפרשו כהלה. בשנת 520 לספ"נ הגיעו לארץ-ישראל מר זוטרא, בנו של ראש הגלולה בבבל. הוא הוכחון לייזר כאן מרכזו מדיבי חזוב — ולכן התקשר עם המלך היהודי של מדיניות חמיר בדורס-ערב נגד ביזנטיה. מקורות נוצריים מספרים לנו על שליחים יהודים, שהיו באים לארץ חמיר, כדי להסתמך את היהודים נגד הנוצרים ועל-ידי זה להכריח את השליטונות בארצות הנוצריות לגביהם יהודים בארץיהם. אישיותו של יוסטרא הוכחנית זאת מבארת לנו גם למה לא רצה מלך פרם לעוזר לחמריטם במלחתם נגד הביזנטים — הלא הם באו בברית עם מר זוטרא, בנו של ראש הגלולה המורוד. נראה שהייתה גם חכנית להקים מדינה יהודית בלתי תלויה בגליל — אבל בגל מותו של דיו נואם בטלת חכנית זו. אך הרעיון נשאר חי באגדה המסורת על בואו של המשיח מטבריה, בקעת ארבל או הגליל.

לאחר מכון הרצה ד"ר ב. קלאר על חולדותה של טבריה בתקופת הגאנגים, החלקה הגדולה של תקופה זו שימושה טבריה מקום מושבה של הסנהדרין בארץ-ישראל, ולשם היו עומדים לרוגל בשעה שהישיבה בירושלים ואף הכנסה אליה היו אסורים על היהודים. במיוחד עמו המרצה על קרישת טבריה עם ארצות הגלולה ועל היירה הרוחנית הענפה שנעשתה בטבריה במסורת המקרא ובבדוקו הלשוני, בסיפורות המדרשית וביפויו.

האחרון למטרים במושב זה היה מר' יוסוף ברסלבסקי שהרצה על פרשת יסודה של טבריה על-ידי דון יוסף נשיא וחותנתו דונה גרציה מנדס. על סמך מקורות ותעודות חדשניים, שאמנ' משאלות ותשובות של חכמי ארץ-ישראל, מ"ספר המוסר" לר' זכירה בן טעדיה א'צ'ורי התימני, שעדרין נמצא בכתבי ר' ומספריו נסעים צרפתים, איטלקים, ספרדים ופורטוגזים הוניגו

המרצה כי ההתיישבות היהודית בטבריה ועל שפת ים-כנרת החלילה על-ידי דיביגים יהודים בסוף המאה ה-18, עוד לפני פגמי רעננה; וכן היה גם בוגניה הרשונים של טבריה בימי דון יוסף נשיא ברובם היהודי ארץ-ישראל. טבריה וסביבתה ניתנו לדונה גדריה מנדס ולחגנה דון יוסף בחכירה חלף תשלום שניתי, חחת זאת היו רשאים לגבות מסים מהטובי המחוות הערביים ולישב יהודים בטבריה שהיתה הרוסה אז. חלק גדול של יהודי טבריה באחותה תקופת היו קלאלים ולוחות בעלי שדות, גינות ופרדסים, ועתקו בגידול דברדים. עם מותו של דון יוסף לא פקע הכוחן היהודי על טבריה והסביבה המחוות עבר לידי אלברטו מנדס, גיסו של רודריגו לופז, רופאה הראשי של אליזבט, מלכת אנגליה. אלברטו מנדס, היהודי אנטו, בא בשנת 1585 לטורקיה, חזר ליהדות, מילא תפקיד בין-לאומי חשוב בחצר השולטן של טורקיה ונשא את התואר "הרוכס ממיטלני". הוא החליף את שמו הקודם בשם שלמה אבן-יעיש. בנו ישב בקביעות בטבריה וניהל את ענייניו המחוות. הורות לו כיוון זה התבפס היישוב בטבריה והחזיק מעמד כ-80 שנה.

המושב נגע בשעה 7.15 בערב.

המושב החדש והאחרון נפתח בו בערב בשעה 8.45 בהרצאתו של הרב הראשי למחוות תל-אביב-יפו ר' י. מ. טולידאנגו על הקברות הקדושים בטבריה. המרצה עמד על הרצף להלך את מקומו של בית הקברות בטבריה ל-3 תקופות. א) מלפני יסוד טבריה ע"י הירודס אנטיפס ב) מזמן קביעת הסנהדרין והגשיות בטבריה ועד חורבנה ע"י הממלוכים ג) מזמן חידוש ישובה בתחלתה בימי דון יוסף ובשניה ע"י הרובחים אכולעפה. בתקופה הראשונה היה בית הקברות בדרך לחמי טבריה וועליו נבנתה העיר ע"י הירודס אנטיפס. בתקופה השנייה כל שפח בית הקברות את כל מדרכני ההר שע"י קריית שמואל וכמעט עד חצי הדרך לכביר ר' עקיבא. מתחת לכל הבניינים שנבנו עליו וכן בכבישים הסמוכים לעיר היו מקומות קבורה רבים בזורה אריכטונית ב-2-3 קומות; וככיניות מקומות קבורה אחד לשני. בזמן חפירת טילות לבניינים חדשים נתקלו גם מכובות בעכירות או ביזוגיות שכמעט כולן נטמנו בתחום הניטרות. זו הייתה תקופה חשובה ביותר ובה גם הובאו כמעט יומי מבבל ומהארצות הסמוכות מתרים יהודים, כמוות בתלמוד. בוגע לקבורות הקדושים הידועים יש כМОון מסורת סורת זו את ר' יוחנן בן-זקאי ותלמידיו שלפי מסורת אחרת הוא ר' יוחנן בר נחא, ומסורת זו נראית כוננה גם למרצה. אשר לר' עקיבא ור' מאיר חושב המרצה כי המסורות הן נכונות. המסורות על רב כהנא, קבר ר' ירמיה, הרמב"ם ונכדו ר' דוד הנגיד מוכנות יותר.

המרצה האחרון במושב זה ובכינוס בכללו היה מר יוסף ויין שהרצה על התנהלותנו כארון מיימי חיבת ציון. המרצה מסר מספרים מדויקים על הקיפה והשיגיה של ההתיישבות החדשה בשטח זהה מן 1902 ואילך. השטח הזה גם עරשה של ההתיישבות קיבוצית על קרקע הלואם שהחלה כאן עם הייסוד החווה בכינור בשנת 1908. בסוף דבריו התעצב המרצה בקצתה גם על תכניות הפיתוח החקלאי לעתיד לבוא.

פרופ' מ. שובב, שישב ראש במושב האחרון אמר בדברים לנעילת הכינוס והודה לכל אלה שיטפו בארגון הכינוס והציגו בו. בשעה 10 בערב ערך ועד הקהילה של טבריה מסימת געילה למשחתפי הכינוס בקפה ארבל. לאחר דברי געילה קצרים של מר משה וויס, יוזר ועד הקהילה וממר ז. ליפשיץ, יוזר החברה העברית לחקר ארץ-ישראל ועתיקותיה, ניל' המשתתפים שעה ארוכה בחברת מארחיםיהם ונפרדוו בדברי איחולים להתראות בכינוס הבא.

ב'

חוג ארכיאולוגי

במשך שנות תש"ז התקיימו בירושלים חמיש פגישות של החוג הארכיאולוגי, שבהן הרצו